ESIMESE ASTME KOHTU MÄÄRUS (teine koda)

3. aprill 2008 *

Kohtuasjas T-236/06,

**Landtag Schleswig-Holstein** (Saksamaa), esindajad: S. Laskowski ja J. Caspar,

hageja,

*versus*

**Euroopa Ühenduste Komisjon,** esindajad: P. Costa de Oliveira ja C. Ladenburger,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

mille ese on nõue tühistada komisjoni 10. märtsi ja 23. juuni 2006. aasta otsused, millega keelduti andmast hagejale juurdepääsu 22. märtsi 2005. aasta dokumendile SEK(2005) 420, mis sisaldab nõukogus arutatava raamotsuse eelnõu õiguslikku analüüsi, milles käsitletakse üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutamisega seoses töödeldud ja salvestatud või üldkasutatavates sidevõrkudes olevate andmete säilitamist väärtegude ja kuritegude – sealhulgas terrorismi – tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks ja selle eest vastutusele võtmiseks,

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees I. Pelikánová (ettekandja), kohtunikud K. Jürimäe ja S. Soldevila Fragoso,

kohtusekretär: E. Coulon,

on andnud järgmise

**määruse**

**Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja menetlus**

1 Hageja Landtag Schleswig-Holstein taotles 9. veebruari 2006. aasta elektronkirjaga komisjonilt piiramatut juurdepääsu komisjoni 22. märtsi 2005. aasta sisedokumen-

dile SEK (2005) 420, mis sisaldab nõukogus arutatava raamotsuse eelnõu õiguslikku analüüsi, milles käsitletakse üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutamisega seoses töödeldud ja salvestatud või üldkasutatavates sidevõrkudes olevate andmete säilitamist väärtegude ja kuritegude – sealhulgas terrorismi – tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks ja selle eest vastutusele võtmiseks.

2 Komisjoni õigustalituse peadirektori 10. märtsi 2006. aasta otsusega jäeti piiramatu juurdepääsu taotlus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331) artikli 4 lõike 2 alusel rahuldamata ning dokument edastati hagejale nii, et teatavad osad olid kustutatud.

3 Hageja esitas 29. märtsi 2006. aasta kirjaga määruse nr 1049/2001 artikli 7 lõike 2 alusel kordustaotluse selle kohta, et komisjon vaataks oma 10. märtsi 2006. aasta otsuse uuesti läbi, ning uue taotluse saada piiramatu juurdepääs dokumendile SEK (2005) 420 EÜ artiklis 10 sätestatud lojaalse koostöö kohustuse alusel.

4 Komisjoni peasekretäri 23. juuni 2006. aasta kirjas, millest teavitati hagejat 26. juuni 2006. aasta elektronkirjaga, kinnitati 10. märtsi 2006. aasta otsust ning jäeti 29. märtsi 2006. aasta uus taotlus rahuldamata.

5 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 1. septembril 2006. Selsamal päeval esitas ta Euroopa Kohtule hagi sama eseme ja selle põhjenduseks esitatud väidetega, mis registreeriti numbri C-406/06 all.

6 Soome Vabariik ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik esitasid menetlusse astumise taotlused vastavalt 28. novembril ja 14. detsembril 2006. Hageja esitas menetlusse astumise taotluste kohta märkused 10. jaanuaril 2007.

7 Euroopa Kohus tegi 8. veebruaril 2007 määruse, millega saatis kohtuasja C-406/06 (Landtag Schleswig-Holstein vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata) Esimese Astme Kohtule, kus see registreeriti numbri T-68/07 all. Esimese Astme Kohus, kellele viidatud asjas oli hagi juba esitatud, jättis 14. juuni 2007. aasta määrusega kohtuasjas T-68/07 (Landtag Schleswig-Holstein *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata) hagi seetõttu, et kohtuasi on juba menetluses, ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, märkides samas, et muid selle hagi vastuvõetavusega seotud küsimusi ei ole uuritud (eespool viidatud 14. juuni 2007. aasta määrus kohtuasjas Landtag Schleswig-Holstein *vs.* komisjon, punkt 17).

8 Komisjon esitas 5. veebruaril 2005 Esimese Astme Kohtu kantseleis registreeritud eraldi dokumendiga käesoleva hagi peale vastuvõetamatuse vastuväite, tuginedes Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõikele 1. Hageja esitas vastuvõetamatuse vastuväite kohta omapoolsed märkused 20. märtsil 2007.

**Poolte nõuded**

9 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

– jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

10 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

– tunnistada hagi vastuvõetavaks;

– tühistada komisjoni 10. märtsi ja 23. juuni 2006. aasta otsused;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

**Õiguslik käsitlus**

11 Kodukorra artikli 114 lõike 1 kohaselt võib Esimese Astme Kohus poole taotlusel teha otsuse vastuvõetamatuse kohta ilma kohtuasja sisu arutamata. Vastavalt sama artikli lõikele 3 on taotluse edasine menetlus suuline, v.a kui Esimese Astme Kohus otsustab teisiti. Käesoleva kohtuasja puhul leiab Esimese Astme Kohus, et antud kohtuasjas on toimikus sisalduvad materjalid asja piisavalt selgitanud ning suulist menetlust ei ole vaja avada.

12 Komisjon esitab hagi vastuvõetamatuse kohta kaks põhjendust, millest esimene on hageja kohtumenetlusteovõime puudumine ning teine puuduste esinemine hageja esindamisel hagiavalduse allkirjastanud kahe esindaja poolt. Kõigepealt tuleb uurida, kas hagejal on kohtumenetlusteovõime.

*Poolte argumendid*

13 Komisjon väidab, et vastavalt Saksa avalikule õigusele, mis antud juhul on ainus asjakohane õigus, on ilmselge, et Landtag Schleswig-Holstein ei ole iseseisev juriidiline isik. Ainult Schleswig-Holsteini liidumaa kui territoriaalne üksus on Saksa avaliku õiguse alusel juriidiline isik, samas kui hageja on kõigest selle organ.

14 Komisjoni sõnul ei saa piirkondlike parlamentide seisund olla EÜ artikli 230 kohaldamise osas liikmesriikide parlamentide seisundist soodsam. Üldteada on asjaolu, et liikmesriikide parlamendid ei saa tugineda liikmesriikidest sõltumatule kohtumenetlusteovõimele, kuna liikmesriigi organina on nad liikmesriigi kui juriidilise isiku osad.

15 „Piiratud õigusvõime", millele hageja tugineb, ei anna komisjoni sõnul juriidilise isiku staatust. Hageja osundatud siseriikliku õiguse sätted annavad talle õiguse osaleda kohtumenetluses ja olla kohtumenetluse pooleks Schleswig-Holsteini liidumaa sisestes põhiseaduslikkuse vaidlustes. Nende vaidluste puhul on tegemist kõigest territoriaalse üksuse siseste vaidlustega selle üksuse erinevate organite vahel, mitte kohtuvaidlusega, mille poolteks on kõnealune üksus ja kolmas isik. Viimatinimetatud juhul antakse Saksa õiguses kaebeõigus ainult liidumaale endale, mitte selle organitele. Ka liidumaa põhiseadusega piirkondlikule parlamendile antud organisatsiooniline iseseisvus kehtib kõigest liidumaa-siseselt liidumaa teiste organite suhtes, mitte sellest väljaspool.

16 Komisjon järeldab sellest, et hagejal ei ole kohtumenetlusteovõimet ning et hagiavaldus tuleb ilmselge vastuvõetamatuse tõttu jätta läbi vaatamata. Pealegi ei saa hagi tõlgendada nii, et selle on esitanud liidumaa ise, keda esindab Landtag Schleswig-Holstein, kuna nimetades end hagejaks ning korrates seda kogu hagiavalduse tekstis väljendab Landtag selgelt oma tahet tegutseda enda nimel.

17 Komisjoni argumentidele vastates märgib hageja, et Euroopa Kohus tunnustas eespool viidatud kohtuasjas Landtag Schleswig-Holstein *vs.* komisjon 8. veebruaril 2007. aastal tehtud määruses (punkt 9) sõnaselgelt hageja kui juriidilise isiku seisundit järgmiselt:

„Vastavalt piirkondade ja teiste territoriaalsete üksuste teovõimet puudutavale Euroopa Kohtu praktikale aga […] tuleb Landtag Schleswig-Holsteini käsitada kui juriidilist isikut, kes võib esitada Esimese Astme Kohtule kaebuse otsuste peale, mis on adresseeritud talle või mis vaatamata sellele, et on teisele isikule adresseeritud määruse või otsuse vormis, puudutavad teda otseselt ja isiklikult, vastavalt EÜ artikli 230 neljandale lõigule."

18 Hageja järeldab sellest, et komisjoni poolt vastuvõetavuse kohta esitatud vastuväidetest esimene tuleb tagasi lükata.

19 Hageja väidab oma hagiavalduses lisaks, et tema puhul on täidetud tingimused, mida ühenduse kohtud on kasutanud juriidilise isiku mõiste määratlemisel ühenduse kontekstis. Selle kohtupraktika kohaselt piisab teovõime tunnustamiseks sellest, kui hagejal on juriidilisele isikule iseloomulikud omadused. Hageja järeldab Euroopa Kohtu 14. novembri 1963. aasta määrusest kohtuasjas 15/63: Lassalle *vs.* parlament (EKL 1964, lk 97, punkt 100), et ühenduse kohtud on selliste avalik-õiguslike territoriaalsete üksuste nagu Saksamaa liidumaade ja valdade EÜ artikli 230 neljanda lõigu kohast teovõimet tunnustanud eelkõige nende üksuste iseseisvuse ja vastutuse põhjal, olgugi et need on piiratud.

20 Hageja lisab, et tema kui Schleswig-Holsteini liidumaa kõrgeim elanike valitud organ on samal astmel kõnealuse liidumaa teiste kõrgemate riigiorganitega, eelkõige selle valitsusega. Landtag Schleswig-Holsteinil on piiratud õigusvõime, kuna liidumaa põhiseadus näeb ette, et ta on iseseisev organisatsioonilise ülesehituse küsimustes, oma tegevuse korraldamisel ja asjaajamise korra kindlaksmääramisel. Põhiseaduslikkuse vaidlustes on hagejal kohtumenetlusteovõime või õigus olla Bundesverfassungsgericht'i (liidu konstitutsioonikohus) või Landesverfassungsgericht'i (liidumaa konstitutsioonikohus) kohtumenetluse pooleks.

21 Lõpuks väidab hageja, et tal nagu ka Schleswig-Holsteini liidumaal on käesolevas asjas kohtumenetlusteovõime, kuna vastavalt Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse artikli 14 lõike 3 teisele lausele esindab piirkondliku parlamendi eesistuja kõigis piirkondliku parlamendi juriidilistes tehingutes ja vaidlustes Schleswig-Holsteini

liidumaad otse. Seega on põhiseaduse artikli 14 lõike 3 teine lause erinorm põhiseaduse artikli 30 suhtes, mille kohaselt esindab liidumaad liidumaa valitsuse juht.

*Esimese Astme Kohtu hinnang*

22 Kõigepealt tuleb märkida, et nagu käesoleva vaidluse pooled nendivad, hindab Esimese Astme Kohus riigist väiksemate territoriaalsete üksuste esitatud hagide puhul hageja staatust juriidilise isikuna siseriikliku õiguse kohaselt (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-214/95: Vlaams Gewest vs. komisjon, EKL 1998, lk II-717, punkt 28; Esimese Astme Kohtu 16. juuni 1998. aasta määrus kohtuasjas T-238/97: Comunidad Autónoma de Cantabria *vs.* nõukogu, EKL 1998, lk II-2271, punkt 43, ja Esimese Astme Kohtu 15. detsembri 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-132/96 ja T-143/96: Freistaat Sachsen jt vs. komisjon, EKL 1999, lk II-3663, punkt 81). Seetõttu tuleb hageja kui juriidilise isiku seisundit uurida Saksa siseriikliku õiguse põhjal. Ühenduse õigus ei saa tungida liikmesriikide konstitutsioonilise autonoomia valdkonda ning selle alusel ei saa otsustada, kas siseriiklikud avalik-õiguslikud asutused on juriidilise isiku staatuses või mitte, kuna muidu võidakse viimatinimetatutele omistada ühenduse tasandil õigusi, mis neil siseriiklikult puuduvad. Sellest tuleneb, et hageja ei saa tugineda oma argumendis eespool viidatud määrusele kohtuasjas Lassalle *vs.* parlament, kuna selle määruse aluseks olnud kohtuasjas reguleerib asjassepuutuvat üksust, s.o Euroopa Parlamendi personalikomiteed üksnes ühenduse õigus.

23 Neil asjaoludel tuleb hageja argument, mille kohaselt Euroopa Kohus tunnustas eespool viidatud kohtuasjas Landtag Schleswig-Holstein *vs.* komisjon 8. veebruaril 2007. aastal tehtud määruses sõnaselgelt hageja staatust juriidilise isikuna, tagasi lükata. EÜ artikli 230 neljandas lõigus kasutatud mõistet „juriidiline isik" nimetati selle määruse punktis 9 üksnes selleks, et see eristuks EÜ artikli 230 teises lõigus kasutatud ja selle määruse punktis 8 nimetatud mõistetest „liikmesriik" ja „ühen-

duse institutsioon", kuna hageja väitis Euroopa Kohtule esitatud hagiavalduses, et hagi esitamise osas laienevad talle liikmesriigi seisundiga kaasnevad õigused. Sellest tuleneb, et Euroopa Kohus ei tunnustanud osundatud lõiguga hageja kui juriidilise isiku seisundit, vaid soovis üksnes märkida, et hageja ei ole ei liikmesriigi ega ühenduse institutsiooni staatuses ega saa esitada hagi otse Euroopa Kohtule, vaid peab esitama selle hagi Esimese Astme Kohtule. Ainult Esimese Astme Kohus on pädev sellise hagi vastuvõetavust hindama.

24 Peale selle, nagu komisjon õigesti märkis, ei tundu võimalik käesoleva hagi tõlgendamine selliselt, et see on esitatud Schleswig-Holsteini liidumaa nimel, mistõttu hageja seisukohad ei saa tugineda Schleswig-Holsteini liidumaa suhtes või liidumaadele üldiselt kohaldatavatele õigusnormidele, tavale või kohtupraktikale. Nii on see Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse artikli 14 lõike 3 teisele lausele tugineva argumendi puhul, kuna nimetatud säte käsitab vaidluse osapoolena liidumaad.

25 Mis puutub argumenti, mille kohaselt hageja kui kõrgeim elanike valitud organ on teiste kõrgemate riigiorganitega, eelkõige liidumaa valitsusega samal astmel, siis tõendite puudumisel selle kohta, et nimetatud riigiorganitel on ühenduse kohtutesse kaebuse esitamise õigus, ei ole see argument hageja kaebeõiguse küsimuses asjakohane.

26 Kui ka eeldada, et hagejal on Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse teatavate sätete alusel piiratud õigusvõime, mille alusel hageja organisatsiooniline iseseisvus võimaldab tal ise komplekteerida kaadrit, korraldada oma tegevust ning määrata kindlaks organisisene asjaajamise kord, tuleb rõhutada, et Saksa põhiseaduse artikli 93 lõige 2a ja Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse artikli 44

lõiked 1 ja 2, mis hageja sõnul annavad talle kohtumenetlusteovõime või õiguse olla Bundesverfassungsgericht'i või Landesverfassungsgericht'i kohtumenetluse pooleks, puudutavad üksnes liidu konstitutsioonikohtu tasemel toimuvaid vaidlusi, milles hageja kui parlamendi õigused ja huvid ei ole ilmtingimata Schleswig-Holsteini liidumaa õiguste ja huvidega identsed, mis ei ole käesoleva juhtumi puhul nii.

27 Lõpuks, mis puudutab Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse artikli 14 lõikele 3 tuginevat argumenti, siis selle sätte sõnastusest tuleneb selgelt, et hageja väide, mille kohaselt tal on kohtumenetlusteovõime, ei ole põhjendatud. Kõnealuse sätte sisu on käesolevat vaidlust puudutavas osas järgmine:

„[Piirkondliku parlamendi] eesistuja juhib piirkondliku parlamendi tegevust. Sinna juurde kuulub […] liidumaa esindamine kõigis Landtag'i juriidilistes tehingutes ja vaidlustes […]"

28 Sellest sättest järeldub, et Landtag Schleswig-Holsteini puudutavates kohtuasjades ei ole menetluspooleks mitte Landtag, vaid liidumaa, mida esindab sel juhul erandkorras Landtag Schleswig-Holsteini eesistuja, kuna vastavalt Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse artikli 30 lõikele 1 on nimetatud esindajaks tavaliselt liidumaa valitsuse juht.

29 Seda järeldust kinnitab seda valdkonda puudutav Saksa õigusdoktriin. Hageja tsiteeritud Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse kommentaaris märgitakse esiteks sõnaselgelt, et Landtag Schleswig-Holstein ei ole liidumaa organina juriidiline isik ning teiseks, et Schleswig-Holsteini liidumaa põhiseaduse artikli 14 lõiget 3 tuleb

mõista selliselt, et Landtag Schleswig-Holsteini eesistuja ei esinda kohtus esindamise pädevuse raames mitte Landtag'i, vaid otse liidumaad.

30 Seega tuleb järeldada, et hageja ei ole Saksa õiguse kohaselt juriidiline isik. Seetõttu ei ole tal ühenduse kohtu poole pöördumiseks kaebeõigust.

31 Järelikult tuleb hagi jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, ilma et oleks vaja uurida teist komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväidet.

32 Neil asjaoludel on Soome Vabariigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi esitatud menetlusse astumise taotluste lahendamise vajadus ära langenud.

**Kohtukulud**

33 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja hagejalt.

34 Kodukorra artikli 87 lõike 6 kohaselt jaotab Esimese Astme Kohus juhul, kui asjas kohtuotsust ei tehta, kohtukulud omal äranägemisel. Käesoleval juhul tuleb jätta poolte kohtukulud ning Soome Vabariigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi menetlusse astumise taotlustega seotud kulud nende endi kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

määrab:

**1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**

**2. Menetlusse astumise taotluste lahendamise vajadus on ära langenud.**

**3. Jätta Landtag Schleswig-Holsteini kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud, v.a kohtukulud, mis on seotud menetlusse astumise taotlustega.**

**4. Landtag Schleswig-Holstein, komisjon, Soome Vabariik ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik kannavad menetlusse astumise taotlustega seotud kohtukulud ise.**

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. aprillil 2008. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär — Koja esimees

E. Coulon — I. Pelikánová